

Trojští pamětníci

Žurnalistický projekt českého jazyka a literatury

Trojské gymnázium Sv. Čecha 14. – 16. 11. 2005

*Kristýna Deylová
Kristýna Venturová
Karolína Babíčková
Klára-Alma Benešová
Lucie Městecká
Karolína Majerová
Irena Meisnerová
Kristýna Koudelková
Anna Bubeníčková*

Mgr. Ivana Motýlová

Naučná stezka Trojou s panem Knotkem...

Naším průvodcem trojskou historií a krajinou byl 14. 11. 2005 pan Emanuel Knotek,

Chodily jsme s ním po Troji a on nám ukazoval místa, která mu byla blízká.

Naše naučná stezka začala u školy. Tam nám pan Knotek vyprávěl o historii Kazanky a naší školy, kterou taky jako dítě navštěvoval.

Jeho rodiče ale chodili ještě do staré školy, která byla na místě dnešního Domova spokojeného staří. Čechova škola byla založena až v roce 1929.

Potom jsme pokračovali dál k Vltavě...

Po cestě nám pan Knotek vyprávěl o povodních, které pamatovat. Jednu velkou zažil v roce 1954, když se napouštěla Slapská přehrada. Připlavalo sem spoustu věcí, dokonce i plovárna a psí bouda i se psem. Od té doby se Vltava hodně ochladila. Ale každé jaro přicházely dřív malé povodně, které potom utvářely malé rybníčky a přinášely spoustu zábavy.

Pan Knotek vyprávěl o koupání a lovení ryb v nich.

Vzpomínal, jak v roce 1940 připlavaly kory a ožralové si z puškvorce, který byl na nich, dělali podivný alkoholický nápoj. Dozvěděly jsme se také, kudy tekla dřív Vltava.

V Troji má pan Knotek pevné kořeny. Přistěhovali se sem už jeho prarodiče.

Popisoval nám změny v Troji, třeba i to, jak se sem navázely různé sutě a věci, které lidé už nepotřebovali. A s tím souviselo spoustu jeho zážitků z dětství. Například jak jeden jeho kamarád snědl starého slanečka, kterého našel ve starém sudu. V jeho dětství byli všichni chudí a bylo málo jídla. Například lízátko bylo pro něj velká vzácnost a někteří kamarádi neuměli v osmé třídě ještě hodiny.

Také nám ukazoval místo, kde byl dřívě přívoz,
a vyprávěl, jak se na něm utrhlo lano a jak vor odjížděl po proudu.

Potom jsme pokračovali směrem k Trojskému zámku...

...a tam pan Knotek vzpomínal, že Troja měla hodně restaurací a obchodů. Bylo to oblíbené výletní místo.

Místo zoo stál cirkus, který byl v té době velmi oblíbený.

Naučná stezka Trojou končila v Trojském mlýně,

podívali jsme se i dovnitř. Pan Knotek nám ukázal budovy dřívějšího pivovaru, kde se vařilo pivo, které ale nebylo podle něj moc dobré.

Rozloučili jsme se u zoologické zahrady, kde jsme obdrželi radu, abychom se hodně a dobře učily. Takže jsme vlastně naši procházku skončili zase u školy.

Karolína Babíčková & Klára-Alma Benešová, kvarta

To byla panečku podívaná!

aneb

Povídání s panem Vernerem o všem možném

Pan Antonín Verner se narodil v roce 1921 zde v Tróji a žije tu dodnes spolu se svou rodinou. Jako malý žil se svými rodiči v malém domku hned u zámecké zahrady. Domek stával v místech, kde je dnes autobusová zastávka „Na Kovárně“. Roste tu veliký ořech, který zasadila jeho matka. Když se oženil, bydlel 19 let s celou svou rodinou v podnájmu u Širců ve velmi malém bytě.

Pane Antoníne, nejprve bych se chtěla zeptat na vaši rodinu.

Moje rodina? No tak tatínek se jmenoval Karel Verner a pracoval jako kovotlačitel. A maminka se jmenovala Antonie Vernerová, za svobodna Fejfarová, a obdělávala naše pole, na kterém jsme pěstovali rajská jablíčka.

A ta rajčátka, byla lepší než ta, co prodávají v obchodě?

No jéje. Ta byla mnohem lepší než ta, co prodávají v obchodech. A my jsme ta rajčátka trhali schválně ještě zelená a pak je dali do paňníku, na předem připravenou slámu, kde za čas zčervenala a byla ještě lepší.

Já teď trošku odbočím, a co třeba povodně, která byla největší?

Tak asi největší povodeň byla v roce 1941 a zatopila zrovna nově dostavěnou sokolovnu.

To muselo být pro všechny sokoly opravdu nepříjemné, když jim voda zatopila právě nově dostavěnou sokolovnu. A když už jsme u těch sokolů, tak konal se tu také nějaký sokolský slet?

Ano, sokolský slet se tu opravdu konal v roce 1932 a já jsem na něm také cvičil. Mimo jiné sokolské hřiště bývalo dříve u Kovárny, ale pak se přestěhovalo ke Královým, kteří zde ještě v té době nebydleli, a my jsme si zde v zimě dělali kluziště a hráli jsme tam hokej, ale bruslit jsme chodili buď do Stromovky na tzv. malou říčku, nebo tam, kde jsou teď vodáci. A já jsem dokonce půjčoval Sokolu svůj míč, protože Sokol neměl tak dobrý míč jako já.

Jaké sporty jste ještě kromě hokeje měl rád?

Tak například jsme na hřišti před školou hrávali volejbal a také jsem hrál házenou za Sokol nejdřív jako žák a pak jako dorostenec...

A co škola, byla dřívě tam, kde je teď?

To ne. Stará škola byla na místě dnešního Domu spokojeného stáří, ale tam jsem chodil jen do první třídy, kde nás bylo dokonce 35, a do druhé třídy jsem již chodil do nové školy, která je tu ještě dnes. Byla dostavěná v roce 1928. A za války tam Němci vyráběli léky.

A socha mistra Jana Husa, stávala před školou pořád, nebo dřívě bývala jinde?

Ne, nejprve byla u zoologické zahrady a teprve pak se přestěhovala ke škole.

A když už jsme u zoologické zahrady, tak byl už jste na světě, když vznikla?

Ano byl, protože vznikla v roce 1932 a na pozemku zoologické zahrady byla jeskyně, která vedla až pod Bohnice. A my jako kluci jsme sem lezli a asi tak po padesáti metrech jsme narazili na krápníky, ale museli jsme tam lézt po kolenou, protože strop byl moc nízký. Bohužel tuto jeskyni s příchodem zoo zazdili a postavili tam – u toho místa, kde býval vchod do jeskyně – velkou klec s orly a supy.

A co sídliště Bohnice, jak v té době vypadalo?

No, tak to tam ještě vůbec nebylo, místo něj zde byla pole, stejně tak tomu bylo i s dnešním americkým a tuniským velvyslanectvím, tam se pěstoval hrách. A například tam, kde je dnes hřiště na rugby, tak tam byly močály a nikdo tam nechodil.

A jak vypadal například dnešní pozemek Elektrotechnického zkušebního ústavu, co tam bylo?

Tak místo něj zde byl Pomologický ústav, který se přestěhoval na Suchbátův, ale před válkou byl zrušen...

No a co třeba pošta, kde dřív byla a kdy se přestěhovala na místo, na kterém je dnes?

Na té staré poště pracovala moje dcera Anička od roku 1978 až do roku 1983, no a nedávno po tom, co Anička odešla, tak se pošta přestěhovala a na té staré poště pracoval i místní pošťák, pan Václav Trousil, který nakonec zemřel v koncentračním táboře.

A co Vaši kamarádi, měl jste hodně kamarádů?

Ano, měl jsem hodně kamarádů a společně jsme si mnoho užili. Jednou jsme chtěli trampovat, a tak jsme si začali šetřit peníze, protože jsme si chtěli postavit chatu. Nebo v době, když jsem už byl dospělý, jednoho mého známého přejel vlak, ale to určitě nebyla nehoda, podle mě v tom měli prsty Němci, protože jim vadilo, že byl velmi výbojný. Anebo jsme dokonce jednomu kamarádovi, který pracoval v obchodě u Čadských, z legrace říkali Hitler, protože byl Němec.

Když už jste se zmínil o těch obchodech, tak kolik pak jich tu vlastně dřívě bylo?

No tak byla tu mlékárna, masna, několik obchodů a taky zde bylo celkem 14 hospod. Jedna lepší než druhá. A ta nejznámější je hospoda U Šoukalů na Císařském ostrově nebo hospoda Na Břežance, o které je dokonce složená i písnička, či U Nováků a hospoda U Kefurtů, U Růžičků, U Rudolfa... atd.

A z Císařského ostrova sem jezdil přívoz, že?

Ano, ano, tam jsme si opravdu užili mnoho příhod. Například se nám stalo, že jsme chtěli převézt na druhou stranu do hospody, ale převozník v hospodě popíjel tolik, že ani neslyšel, když jsme na druhém břehu hulákali, a tak jeden kamarád se rozhodl, že nás převezme sám. Ale trochu se to vymklo z rukou, protože se

nakonec ukázalo, že vůbec neumí řídit loď, a tak jsme si to pěkně uháněli po Vltavě, ale nakonec to dobře dopadlo, protože se loďka otočila a plula opačným směrem. Anebo tu také jezdily vory, to byla panečku podřivaná.

To muselo být moc hezké, ale co Němci, byli také na Císařském ostrově?

Ano byli, a dokonce vždy když tam tudý někdo projel (autem), tak ho zastavili a sebrali mu to jeho auto a přemalovali ho maskovací barvou. Jo a málem bych zapomněl, že tam, kde teď stojí bílé baráky, tak tam byl sedmimetrový sráz a dole tekla říčka.

Moc vám děkuji za cenné informace, bylo to opravdu poučné.

Dělat rozhovor s takovýmto pamětníkem, je opravdu velký zážitek. Sdělil Vám své vzpomínky a podělil se s Vámi o své zážitky. Nejdříve jsem si myslela, že mě takovýto rozhovor nebude vůbec bavit, ale hodně rychle jsem změnila názor, protože nejen že mě povídání s panem Vernerem moc bavilo, ale dozvěděla jsem se hodně zajímavých informací, které stojí za to si poslechnout.

Kristýna Venturová, prima

Kdyby to maminka věděla...

Když přišla paní Milena Dohnalová k nám do školy, nemohla jsem uvěřit, že v září oslavila své osmdesáté první narozeniny. Její energie a chuť sdílet se mnou své vzpomínky mi velmi usnadnila a zpříjemnila práci. I za to jí patří mé obrovské díky.

Jako první jsem poprosila o její stručný životopis...

Narodila se v roce 1924 zde v Troji. Vyrůstala jako jedináček. Během svého dětství se několikrát stěhovala, ale nakonec se vždy vrátila opět do Troje. S tím souvisí počet škol, které vystříдалa. Jedna z nich dokonce byla i ta naše – Čechova škola, kde ale strávila pouze čtvrt roku. Dodnes vzpomíná na vůni mléka ve školní jídelně, které se do školy přiváželo z Trojské mlékárny. Dále studovala střední školu, kterou musela přerušit kvůli druhé světové válce. Později si ji ovšem dokončila spolu s maturitou. Ale jen jedna maturita paní Dohnalové nestačila, a tak si udělala druhou a stala se dětskou sestrou. „Celý život jsem pracovala s dětmi,“ pokračuje ve vyprávění a říká, že tomu tak bylo až do důchodu a že ji to nikdy nepřestalo bavit. Roku 1948 se vdala, a proto se přestěhovala z jednoho trojského domu do druhého, kde žije dodnes. Má jedno dítě a dvě vnoučata.

Další otázka se týkala zážitků z dětství...

Jako dítě měla ráda skákání na pérech kousek od nebezpečných vltavských vírů. „Kdyby to maminka věděla, zabila by nás.“

Další zábava byl Sokol. Právě dědeček paní Dohnalové byl spoluzakladatelem toho trojského. Mezi její nejsilnější zážitek patří sokolské slety. Zúčastnila se dvou a oba v ní zanechaly krásné vzpomínky. Dalo by se říct, že svá dětská léta považuje za nejlepší období svého života.

Jak se změnila Troja...

Paní Milena si pamatuje, že zoologická zahrada byla postavena roku 1931. Díky zoo sem začal jezdit i autobus, ale doprava stejně nebyla nejlepší. Park Stromovka a Troju dělí Vltava, a tak tu byl převozník, který vás za 10 haléřů dostal na druhý břeh. Prý v létě, když byla nízká voda, sestavili na Vltavě „most“ z lodí a lidé mohli volně přecházet. Nyní je tam trojská lávka.

Co se hodně změnilo, byly obchody. Dnes jich najdeme v Troji sotva pár, ale v minulosti tu bylo řeznictví, koloniály, trafiky i mlékárna a přes 10 hospod, z nichž nejvyhlášenější byla ta „U Soukalů“.

Oprava Trojského záměčku patřila také k významným událostem. Zde se setkali snad všichni obyvatelé této čtvrti.

Krajina se nejvíc změnila po roce 1989. Oprava domů prý jen Troju zdokonaluje a mění se k lepšímu.

Nebezpečí povodně...

Veliké povodně postihly Troju už v roce 1941, ale ty z roku 2002 byly prý o hodně horší. Paní Dohňalové zaplavily část zahrady – tato katastrofa ji ale pomohla si uvědomit, že hrozí-li nebezpečí, drží lidé při sobě.

A nazávěr – oblíbené místo...

„Já už jsem nejraději doma se svým jezevčíkem,“ odpovídá a já jsem si uvědomila, že pamětník se člověku neříká jen pro jeho věk, ale hlavně pro jeho zkušenosti a reálný pohled na život.

Irena Meisnerová, kvinta

Na návštěvě v Domě spokojeného stáří

V pondělí 14. listopadu 2005 kolem poledne jsme seděly ve společenské místnosti Domu spokojeného stáří se správkyní domu paní Helenou Klíčovou (* 1941) a obyvatelkou domu paní Jarmilou Plíchtovou (* 1921). Vyptávaly jsme se a naslouchaly. Zajímalo nás, jaká byla Troja jejich dětství.

Jaké bylo vaše dětství?

Velmi rády na něj vzpomínáme... nejkrásnější zážitky máme právě z dětství... navštěvovaly jsme často cirkus v areálu zoologické zahrady. Zoo byla tenkrát menší než dnes, vedla pouze ke lvinci.

Také jsme si rády chodily hrát k Trojskému zámku, který byl po druhé světové válce uzavřen, vše bylo ale průchozí.

Chodily jsme si hrát k rybníčku, pásly krávy... V zimě jsme sáňkovaly na Hrachovce.

Musely jsme hodně pomáhat doma. To víte, děti dělaly tenkrát všechno, musely štípat dříví, sekat trávu, to nebylo jak dnes – plyn a elektřina. Měly jsme ale krásné dětství...

Po roce 1948 jsme začaly navštěvovat Junák anebo jsme chodily do Sokola, kde promítali dvakrát do týdne různé filmy.

Na Císařském ostrově jsme také prožily spoustu krásných chvil... Od roku 2003 je zde postavena jízďárna.

Kam jste chodily do školy, na co nejraději nebo naopak nerady vzpomínáte?

Jarmila Plíchtová chodila ještě do staré trojské školy – dnes je přestavěná na Dům spokojeného stáří a ona tam žije. Helena Klíčová už navštěvovala Čechovu školu, která byla postavena v roce 1928.

Dříve nebyla škola takový stres jak dnes... Pan učitel s námi chodil na vycházky nebo nás učil hrát na kytaru, zpívali jsme. Bylo to zkrátka o něčem úplně jiném než dneska.

Jak se Troja proměnila během let?

Dříve nebyla v Troji žádná auta, měl ho pouze syn jednoho zdejšího, který byl doktor a měl ordinaci v Bohnicích, jinak zde jezdily pouze tři povozy s koňmi.

V 90. letech zde chtěli udělat diplomatickou část, starousedlíky od řeky přemístit, ale naštěstí se v roce 1992 podařilo vytvořit samostatnou obec Troja a pan starosta Luterrer a později Adámek nám pomohli.

Všichni se dřív znali, nyní vůbec nevíme, kdo zde bydlí... známe pouze ty staré, mladí odcházejí...

Jak jste prožívaly povodně 2002?

Prožívaly jsme to velmi špatně...

Když hlásili, že přijde voda, tak jsme vyházeli všechny důležité věci do druhého patra, ale voda byla tak vysoko že nám všechno vzala... Nepočítali jsme s tím, že to bude taková hrůza... I když jsme povodně párkrát zažili, nikdy nedopadly tak katastrofálně jako v roce 2002. (Manžel pani Klíčové byl velký puntičkář, dávno předtím si vypsál seznam toho, co je nejdůležitější, když přijde voda. Oba ale přišli o vše, co získali během padesáti let společného manželství.)

Ke kterému místu máte blízký vztah?

Já mám nejbližší vztah k Trojskému zámku, jelikož jsme měli náš dům velmi blízko... (vzpomíná p. Klíčová)

Já už nemám žádné místo, ke kterému bych měla blízký vztah, jelikož náš domek na konci ulice Trojská odkoupila proti vůli mé maminky Botanická zahrada (p. Plichtová pláče).

Povídaly jsme si o všem možném a ne vše jsme stihly zaznamenat. Za pouhou hodinku a půl se nám v Domě spokojeného stáří podařilo přeskočit propast mezi generacemi, která v této době stále narůstá, protože jsme pochopily...

Kristýna Koudelková & Anna Bubeníčková, septima

NÁČELNICE SOKOLA VZPOMÍNÁ

Paní Alžběta Filipová se narodila roku 1926 už jako Trojanka. Jejich dům stojí v Troji od roku 1906. Tatínek se narodil čtyři roky před koncem 19. století, o deset let později postavil dědeček v Tróji domek, kam se s celou rodinou přestěhoval. O dvacet let později se narodila paní Alžběta.

V jejím dětství ještě nebyla školka, takže neměla moc kamarádů, ale hrávala si s panem Křivohlavým. Chodila do Čechovy školy, kterou otevřeli roku 1929. Tehdy tam byl ředitel pan Dušička. Škola má svoji kroniku, kde je zapsáno mnoho věcí.

Na co paní Alžběta ráda vzpomíná...

Nejraději na akce se Sokolem. Po roce 1945 to bylo nejkrásnější období – začalo se trénovat, už byla sokolovna, přistavilo se jeviště – děti chodily a vybíraly peníze po korunách na cihly.

Na co nerada vzpomíná...

Na politické události, rok 1945, 48 a 89.

Jaké je její oblíbené místo?

Velká skála, Ostrý vrch. Je odtamtud krásný výhled na Prahu a stráň nad Kazankou.

Nejkrásnější vzpomínka

12. všesokolský slet – při cvičení žen se strhla průtrž mračen, všechny šíleně zmokly, ale cvičily dále za deště a v loužích a v závěru skladby vysvitlo jako zázrakem slunce. Lidé bouřlivě tleskali, a tak ženy svou skladbu s kužely ještě jednou zopakovaly.

NEJVÍCE PANÍ FILIPOVÁ VZPOMÍNÁ NA SOKOL...

Paní Alžběta chodila do Sokola už od tří let, protože její maminka doprovázela tanečnický Sokol na klavír a dcerku brala s sebou.

V roce 1948 se uskutečnil poslední slet, protože sokolové měli s komunisty problémy. Chyběli cvičitelé - odmítli spolupracovat s komunisty, a tak se muselo cvičit bez nich. Později se dala zase dohromady dobrovolná sokolská organizace. Byly to vesnické jednoty. V roce 1955 se začala se nacvičovat první poválečná spartakiáda.

Sokol měl svoji náčelnici, která se ale odstěhovala, a tak se paní Alžběta stala v době první spartakiády sokolskou náčelnicí.

Sokol je podle ní základ všech sportů – míčových, gymnastiky a spousty dalších.

Trojský Sokol velmi spolupracoval s bohnickým Sokolem. Měl svůj vlastní prapor, ale nechtěli ho Sokolu vydat, tak si ho jen vypůjčili a nechali podle toho udělat výšivku, která stála 28 tisíc korun. Je na ní sokol s roztaženými křídly.

V Sokolu se hodně změnilo cvičení žen. Už se tolik necvičí na nářadí, ale aerobic.

Nyní je sokolskou náčelnicí vnučka paní Alžběty, takže sokolská tradice zůstává v rodině zachována.

JAKÁ BYLA TROJA V MINULÉM STOLETÍ?

Dříve tu lidé žili více pohromadě, spíše jakoby na vesnici. Sousedé se navštěvovali, všichni vedli více kolektivní život. Ve škole byly divadelní a kulturní přednášky, měli tu zábavy, karnevaly a Sokol.

Celkem bylo v Troje před válkou 20 hospůdek, 2 řeznictví, na rohu zdi Trojského zámku byl obchod na proti němu ještě jeden a vedle mlékárna. Lidé si navzájem pomáhali. Byli nezávislí, šťastní a spokojení.

Tehdy ještě povltavská oblast neexistovala, je to až novější navážka. Pod tramvajovým mostem bylo rameno, kde se dalo v zimě bruslit. V ulici Na Dlážděnce se zase sáňkovalo.

V Troji fungovaly dva přivozy. Jeden byl tam, kde je dnešní tramvajový most, a druhý byl u dnešní lávky.

Změnila se zde výstavba, staví se tu nové byty, je tu spousta moderních vilek a mnoho ambasad.

Po válce se narodilo mnoho dětí, díky tomu vznikla devítiletá základní škola.

Oprava Trojského zámku trvala 40 let. Nevědělo se, jaká bude fasáda, ale lepší vybrat nemohli. Zámeček byl krátce po opravách poškozen povodní. Ale nezmlizel pod vodou jako sokolovna. V roce 1940 voda vystoupala po okna sokolovny, ale poslední povodeň 2002 byla nejhorší. Ze sokolovny byla vidět jen střecha...

Přestože bude paní Filipové příští rok 80 let, je to stále žena plná síly a energie a nemohla mi věnovat více než hodinu svého času, který jsem s ním strávila na recepci Campu Sokol. Tam totiž pracuje. Ale i ta pouhá hodinka plná vzpomínek pro mě byla nezapomenutelná.

Lucie Městecká, kvarta

V Botanické zahradě můžete potkat paní Horáčkovou...

Jedno listopadové pondělí jsem kolem poledne navštívila neobyčejně „mladou babičku“ paní Marii Horáčkovou. Proslýchá se totiž o ní, že „paní Horáčková, ta umí vyprávět“. A je to pravda! Seděla jsem u ní v obývacím pokoji, mlsala sušenky, pila čaj a paní Horáčková vzpomínala, co všechno se v Troji událo...

Vy jste se tu narodila, nebo jste se sem přivdala...?

Narodila jsem se v roce 1924 a v roce 1947 jsem se sem do Troji přivdala. Od té doby tady bydlím...

Líbí se Vám tady?

Líbí a už bych se nikam nechtěla přestěhovat...

Na stěnách vidím svaté obrázky, jste věřící?

Ano jsem.

Jaké jsou Vaše koníčky?

Ráda chodím cvičit do Sokola, jednou za týden v úterý – jsme tam samé důchodkyně... Mám taky zahrádku, ráda jdu do divadla, ale teď se musím spoléhat na televizi, jelikož večer se sama někam chodit bojím. Taký chodím ráda v neděli sem na mši do kostela a každý týden do Botanické zahrady, protože vždycky když tam přijdu, tak pokaždé něco vyroste.

Pracovala jste tady v Troji?

Pracovala jsem nejdřív tady v Troji v zahradnictví, no pak nás ale v roce 1952 zestátnili až do roku 1961... Ze zdravotních důvodů jsem musela v zahradnictví skončit, a tak jsem přešla na „suchou práci“ v textilu v Holešovicích. To se zrušilo v roce 1972 a já jsem přešla do elektrotechnického ústavu, tam se zkouší všechny různé přístroje, jako jsou žehličky atd... Pak jsem tady taky třináct let donášela balíčky, ale to byl spíš takový můj koníček, bylo to ještě za totality.

Máte děti?

No, ano. Já mám dva syny, čtyři vnoučata a jednu pravnučku.

A máte nějaké zvíře?

No, já hodně cestuji, takže psa nemám a jiné zvířátko ani tolik nechci. Jo kočku, ta sem chodí cizí...

Jaké jsou Vaše nejsilnější zážitky v Troji?

Nó, jaký bych řekla... Když něco pořádal Sokol, tak jsme jezdili s jednou jeho členkou na Strahov hlídat šatny... Taký když bylo v Sokole něco s dětma... a jinak se vždycky těším, až nás starosta Troje pozve na setkání seniorů, tak tam je vždycky velká zábava a pohoštění.

Chodila jste sem do školy?

Do školy jsem sem nechodila...

Kdy jste byla naposledy v ZOO?

Už jsem tam nebyla dlouho, od povodní jsem tam nebyla.

Bydlíte sama?

Jo, jo, ale měla jsem tu vnuka, který hrál hokej a pak ho v osmnácti letech Slávie poslala hrát do Kanady.

Které místo se vám tu nejvíce líbí a kam ráda chodíte?

Chodím ráda do Domu spokojeného stáří, každých čtrnáct dní, slavíme tam často cokoliv, třeba jubilea kamarádek. A na to se vždycky těšíme, protože si povíme, co a koho bolí a tak různě se poinformujeme.

Jak se změnila doprava do Troji?

Ted' během tří roků hodně, je pěkná, dříve totiž autobus jezdil do Podhoří jednou za hodinu a ted' za půl hodiny.

Co tu vlastně dříve bylo?

Tady byly takové malé domky, ale to se všechno prodalo a zastavělo velkýma parcelama... Třeba tam u ZOO, kde mají žirafy výběh, tak tam na tom kopci se sáňkovalo. Byly tady louky a pole, ale téměř na všech těchto loukách už stojí velké vily a domy.

Čím se Trója dříve vyznačovala?

Trója se vyznačovala zahradami, to znamená dobrou a kvalitní půdou. I můj manžel tu měl zahradnictví a zahradu. Skoro všichni tady pěstovali zeleninu a my taky, měli jsme tu taky tažný koně. Jinak pan Kefurt, ten byl zahradníkem na hradě šesti prezidentů.

Jak se jezdilo přes Vltavu?

Za války se chodilo přes Vltavu přívozem, a když bylo málo vody, navazovali na sebe lodě...

Na co nerada tady z Troje vzpomínáte?

A víte, že na nic...

Máte tady kořeny?

Mám tu takové kořeny, ale jen z manželovy strany.

Co změnila povodeň v roce 2002?

Já jsem povodně nezažila, byla jsem totiž v Třeboni v nemocnici, ale prý tu nešla elektřika, plyn. Nic! V Trojském zámku a u Vltavy byly vidět jenom špičky stromů, když už jsem se sem pak vrátila. U mě už ale voda nebyla. Nejhorší zátopa byla v úterý a už od soboty šla elektřina. Vůbec nikdo sem do Tróje nesměl kvůli rabování. Přijel sem vnuk a nechtěli ho pustit, a když později nám dali povolenku, které se tu rozdávaly, že sem můžeme.

Jak se Vám v Tróji více líbilo, spíše dříve nebo dnes?

Byla to vesnice. Ale všechno je dnes přece jenom lepší. Představte si ale, že když sem jezdí auta do BOTANICKÉ ZAHRADY nebo do ZOO, tak vůbec nemají kde zaparkovat a rozdávají se tu hnedka pokuty...

V jakém období se Vám Trója nejvíce líbí?

V každém období je hezká. Na jaře všechno kvete a zelená se, na podzim tu padá listí a v zimě je Trója celá bílá.

Jaké tu byly obchůdky?

Tady byly hlavně ty zahradnictví, ale byla tady taky malá četnická stanice, to ještě nebyli policajti, ale četníci. Oblečení se tu taky vůbec neprodávalo. Pak tady byl taky kovář a koval koně.

A co třeba hospody a restaurace, byly tu?

Jo, jo. Byly, třeba NA RYBÁŘNĚ, tam jsem chodila a osobně jsem se znala s tou rodinou. Hanzlíkovi se jmenovali, ale za mě to byla ještě válka a za války se tam ryby tolik nedělaly. Každý říkal, že kdo měl hospodu, byl bohatý, ale to vůbec není pravda! Oni to třeba po hostech trochu pokládili a ustlali si v jídelně. Oni byli skromní...

Povídá se tu taky něco o pomologickém ústavu, víte o něm něco?

No ano, já tady mám knížku. Tam se totiž vyučovali zahradníci. Založilo se to v roce 1931 a ředitelem byl někdy později dokonce syn Boženy Němcové. Já ani můj manžel jsme tam nebyli...

Byl to moc hezký zážitek, na který už asi nikdy nezapomenu. Paní Horáčková je moc milá paní, se kterou se dá hezky povídat a která si toho o Troji taky hodně pamatuje. Takže jestli jste se sem do Tróji přistěhovali a náhodou v Botanické zahradě potkáte paní Horáčkovou, poproste ji, aby Vám o Tróji něco povyprávěla...

Kristýna Deylová, prima

Za sedmdesát let se všechno změnilo

říká pan **Jiří Křivohlavý** (*1929), nadšený milovník kopané, který si se mnou vydržel povídat více než dvě hodiny, za což mu patří můj veliký dík.

Během našeho rozhovoru jsme probrali mnoho témat a já se dozvěděla spoustu nových a obohacujících informací o Troji i o životě pana Křivohlavého. Ten se sice nenarodil v Troji, ale žije zde už sedmdesát let a jeho vzpomínky nám mohou říci mnoho o tom, jak to zde kdysi vypadalo. „Já jsem se narodil v Litni u Berouna a s rodiči jsem se sem přestěhoval, když mi bylo šest let. Prvního dubna. A prvního září jsem šel sem do první třídy.“ Pan Křivohlavý navštěvoval stejnou budovu, ve které se nyní nachází naše gymnázium. Ale v roce 1936, když sem tento muž nastupoval, zde sídlila pětiletá základní škola.

OKAMŽITĚ MĚ NAPADLO TÉMA, NAKOLIK SE NAŠE ŠKOLA ZMĚNILA...

„No strašně se to změnilo...”

obr11

„No strašně se to změnilo... Víte, za sedmdesát let se všechno změnilo.“ Samozřejmě je to, že se změnila instituce školy, která v tomto domě je. Také zde proběhlo mnoho vnitřních úprav. Dozvěděla jsem se například, že místo rozdělených tříd výpočetní techniky, kvinty, kabinetu českého jazyka a pravděpodobně i kvarty, zde byla jen jedna velká přednášková síň. Ta nesloužila pouze k přednáškám, ale i k nejružnějším tanečním zábavám a sešlostem. Při takovýchto příležitostech sál pak „...býval nabitý. To víte, tady jiná kultura nebyla...”

O tom, že nová sportovní hala tady nestávala, snad ani mluvit nemusím.

A změněm se věnoval i náš další rozhovor. Ty se sice už netýkaly naší školy, ale Troji jako takové.

„Troja se podle mého názoru určitě proměnila k lepšímu. Ať už to bylo zásluhou kohokoli...”

Vltava byla čistší, lidé se v ní koupali nebo chytali ryby. „Vltava v zimě zamrzala a děti tam chodily bruslit. Já ne. Víte, mě bruslení nikdy moc nebavilo... ale čemu jsem od mládí holdoval, to byla kopaná!”

A právě kopanou pan Křivohlavý začínal hrát na „takovém travnatém hrbolatém hřišti“, které jsme mívali tady hned naproti škole, jak teď stojí ty vysoké paneláky“. A toto místo není zdaleka jediné, kde zástavba nahradila volné plochy.

Celá Troja byla zemědělsky orientovaná – aby ne, vždyť k tomu tady byly ideální podmínky. A tak ze slov pana Jiřího začaly vznikat obrazy polí, zahrad a sadů, z nichž některé můžeme vidět dodnes (spíše již jen jejich části) a jiné si můžeme prohlédnout jen ve svých představách – nebo vzpomínkách. Pole obklopovala i Trojský zámček tam, kde se dnes nachází obchůdek blízko zastávky Kovárna. „Na Trojské ulici, co si teď lidé postavili ty domky a vily, to tady vůbec nebylo! Tady bylo jedno veliké zahradnictví, které se táhlo od výzkumného ústavu až sem k sokolovně. To byla opravdu taková jedna veliká zahrada, kterou vlastnil pan Horáček a ten tam pěstoval hlavně zeleninu a ovoce. Pamatuji si, jak s tím vším vždycky ráno vyrážel na trh...“ Pan Křivohlavý vzpomínal i na to, jak pracoval při zakládání trojské vinice, a na to, jak je pro něj důležitá kaplička svaté Kláry – patronky Troje – , která se právě v blízkosti vinice nachází. Obrovský Vackův sad šesti tisíc třešní, který se rozkládal na stráni nad naší školou a končil až v Bohnicích, však už asi nenajdete. „Všechno to přišlo pryč. Stromy jsou uschlé. Nikdo to tam ani nevykácel.“ Předtím, než tam byl vysazen sad, zabíraly tato území polnosti. Ty patřily trojskému statku a bohnickému statku. „Tady byla samá pole, kam jste se podívala! I tady přímo v Troji.“

„No žilo se nám tady krásně...“

V Troji prý bydleli spíše bohatší lidé, vyloženě chudé obyvatele byste tu nenašli. Mnoho vil sloužilo jako tzv. letní sídla, kam se obyvatelé jiných pražských čtvrtí stěhovali jen od jara do podzimu. Za svůj domov si Troju zvolilo i několik slavných osobností, jako jsou třeba manželé Zátopkovi. Dům, ve kterém nyní sídlí korejské velvyslanectví, zase obývalo několik politických představitelů – bývalí předsedové vlád pan Široký a pan Dubček, a dokonce i tehdejší prezident Gustav Husák.

Zajímavé pro mě byly změny za okupace. Dozvěděla jsem se, že před válkou byla v Troji poměrně početná židovská komunita. Za tragických událostí 2. světové války byla většina trojských Židů odsunuta do koncentračních táborů a jejich majetek – krásné domy a pozemky – získali za odměnu němečtí důstojníci. V živé paměti pana Křivohlavého zůstává práce zajatců na „oficírských“ domech i tvrdý režim a strach, který tady v Troji po příchodu Němců zavládl a jehož důsledky se nevyhnuly ani rodičům pana Jiřího.

Řeč se potom stočila na Pražské povstání v roce 1945, kdy se otec pana Křivohlavého aktivně účastnil bojů. „Trojští občané nebojovali na barikádách, ale oni chránili to, aby se Němci nedostali sem, protože Němci táhli od Kobylis dolů k Vychovatelně, Rokoskou a dál. Ale ti naši bojovníci to uhlídali a sem se Němci nedostali! Pochopitelně také někteří trojští lidé padli. Nakonec zub času zapracoval i na památníčku, a tak už ani není možné přechíst jejich jména. Ale já mám pocit, že jich bylo asi šest, kteří tenkrát položili své životy.“

„Bylo to hrozný. Hrozný!“

Pan Křivohlavý vzpomínal i na povodně, které Troju zastihly. V paměti mu utkvěly dvě největší – ta z roku 2002 a ještě jedna starší, z roku 1940. „To bylo za okupace. Tam, kde je teď rugbyové hřiště a tam ty okolní polnosti, to bylo jedno veliké jezero. Jenomže to nedosáhlo těch rozměrů jako v roce 2002.“ A tak jsme se dostali k tématu z blízké minulosti. Povodně, které zaplavily velkou část Troje před třemi lety, sice nepoškodily přímo majetek pana Křivohlavého, ale mnoho k tomu nechybělo. „Bylo to hrozný. Byli tady i takoví starousedlíci, kteří řekli ‚My neodejdeme. Raději tady zemřeme‘, a tak hasiči zachraňovali všechno, co se dalo – lidi, zvířata, majetek. No bylo to hrozný... A když ta voda opadla a člověk viděl tu spoušť...“ Citlivé téma pro citlivého člověka, jakým pan Křivohlavý bezesporu je.

„Líbí se mi pochopitelně doma. V tom mém domečku skromným. Ale na procházky jsem chodil rád...“

A tak jsme si povídali o místech, která si pan Křivohlavý oblíbil. O zoologické zahradě, která se mu víc líbila ve staré podobě. „Víte, mně připadala taková bohatší než je dnes. Že tam bylo asi i víc zvířat... Neříkám, dneska je to všechno takové výstavní, různorodější a staví se spoustu nového, ale mně se asi víc líbila dřív.“ O Stromovce, kam převážel převozník „...až do roku 1945, kdy vojáci postavili provizorní dřevěný most...“ a která prý také bývala hezčí. „Upravovaný růžový sad, jezírka... a hlavně se tam člověk ani večer nemusel bát jít sám!“ O přírodě v Podhoří. „Tam byla ta příroda ještě taková čistá. Končila tam veškerá cesta. Tam byla krásná příroda!“ I o Trojském záměčku, kde se pořádala Trojská posvícení, a o společných brigádách „...když už to bylo potřeba. Třeba když padaly kusy omítek nebo když na tom nějaká socha byla hodně špatně. Prostě jsme ho uchovávali alespoň v nějakém rozumném stavu.“

A mluvili jsme i o spoustě jiných věcí, které stojí za zaznamenání...

Zvláště o kopané mluvil pan Křivohlavý velmi rád. Však byl také jedním ze zakladatelů trojského fotbalového klubu a pomáhal při stavbě prvního trojského hřiště. Roku 2001 byl jako čestný host pozván i na otevírání nového travnatého hřiště. Podle svých slov hrál fotbal aktivně až do svých třiceti osmi let a celou dobu zde, v Troji.

S dopravou to tady bývalo problematické. Aspoň do té doby, než byl postaven tramvajový most nebo lávka. Kromě převozníka tu totiž byl jen jeden most, který spojoval Troju s druhým břehem Vltavy, a to byl tehdejší Trojský most na místě dnešního mostu Barikádníků. A tak kdo se chtěl dostat na druhou stranu, musel absolvovat cestu po silnici, která vedla těsně pod skálami, „...ze kterých se občas utrhl nějaký kámen a spadl na cestu. Chodili jsme to odklízet...“. Považuji za nutné podotknout, že zrovna v těchto místech (přibližně trasa dnešní silnice od autobusové zastávky ‚Povltavská‘ k zastávce ‚Pelc-Týrolka‘) vypadal terén úplně jinak – nebyl tam totiž ještě navezen materiál, který je tam dnes.

Pan Křivohlavý se významně podílel na chodu Troje. Mimo všechny činnosti, které už jsem jmenovala dříve, byl také jedním ze zakladatelů Svazu československé mládeže v Troji a dlouholetým členem občanského výboru, kde vystřídal několik funkcí včetně brigádnického referenta nebo předsedy pro soužití mezi občany. Vystudoval na brašnáře a tím se také celý život živil. Byl dvakrát ženatý. Má dvě vnoučata, na která je patřičně hrdý.

Jak jsem měla možnost poznat tohoto muže, je to velmi příjemný a citlivý pán, který má ale vyhraněné názory na dnešní společnost a kriminalitu. Věří v Boha a Troju má moc rád.

Bylo pro mě velkou ctí, že jsem s ním mohla tento rozhovor udělat.

Jsem mu za to velmi vděčná.

Karolína Majerová, kvinta

Vzpomínali...

Emanuel Knotek

Antonín Verner

Milena Dohnalová

Helena Kříčková

Jarmila Plichtová

Alžběta Filipová

Marie Horáčková

Jiří Křivohlavý